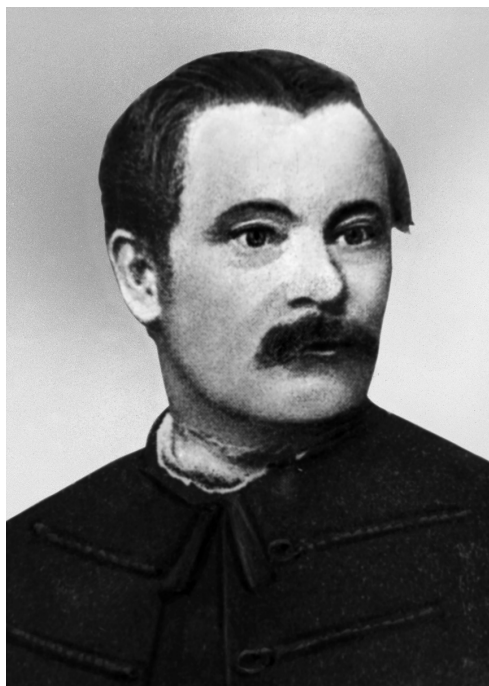

DR. GALAMBOS MÁRTON

1820–1872

Állatorvos, sebész-, szülésmester, bölcsész- és orvosdoktor a Pesti cs. kir. (1860-tól m. kir.) Állatgyógyintézetben, majd a M. kir. Állatorvosi Tanintézetben a kémia, az általános kórtan és gyógytan, az elméleti és gyakorlati kórbonctan és a gyógyszerstan tanára 1847-től 1872-ig. Oltási kísérletekkel is foglalkozott.

Galambos Márton 1820. április 15-én született Selmechányán. Középiskolai tanulmányait a Pesti Kegyesrendiek Gimnáziumában végezte. Úgy látszik, hogy korán árvaságra jutott, mert az 1835/36. tanévi bizonyítványába az van beírva, hogy „gondnoka a rókusai egyház lelkésze Pesten”. A Pesti Egyetem Bölcsészeti Karán 1842-ben fejezte be tanulmányait, majd az orvosi fakultásra iratkozott be. 1846-ban sebész-, szülésmesteri és állatorvosi diplomát szerzett. Az orvosdoktori oklevelet később, 1858-ban kapta meg. Már az 1847. évben tanársegéd a Pesti cs. kir. Állatgyógyintézetben. 1849-ben Kossuth Lajos Debrecenben székelő magyar kormánya segédtanárrá (adjunktussá) nevezte ki, és három tantárgy előadásával bízta meg. Az 1848-as szabadságharcban honvéd orvosi kinevezést kért és kapott; honvéd orvosként dolgozott. Pesten mint igazolt honvéd orvos a honvédegylet tagja volt.

1849-ben Ferenc József segédtanári minőségében, hasonló feltételek mellett újból megerősítette kinevezését, és három tantárgy (házi emlősök természetrajza,

gyógyszertan és rendeléstan, tenyésztéstan) előadója lett. 1853. évi április 23-án Galambos Márton segédtanárt az uralkodó felfüggesztette, mert a magyar kormányt, a magyar ügyet szívvel-lélekkel szolgálta. Felfüggesztése 1856-ig tartott, amikor szeptember 12-én a helytartótanács értesítette az intézetet, hogy állásába visszahelyezendő.

Az 1857/58. tanévben az addigi egyéves tanfolyamot háromévesre bővítették, anélkül azonban, hogy az előadók számát is szaporították volna. Az intézet kilátásba helyezett átszervezéséig Galambos Márton a kötelezőkön kívül új tantárgyak előadását is vállalta. Kötelezettségeit messzemenően meghaladó rendkívüli munkásságáért – mint azt későbbi jelentéseiben is panaszosan említi – a legkisebb jutalomban sem részesült, bár arra szegényes fizetése mellett nagyon is rászorult volna. Az 1859/60. tanévben a hároméves oktatást kettőre csökkentették, és őt az addig kötelező 3 tárgy helyett 9 tárgy előadásával bízta meg, sőt gyógyszerantból, általános kór- és gyógytanból rendkívüli órákat is kellett tartania. 1863-ban nyilvános rendes tanárnak nevezték ki 1200 forint fizetéssel; előkészítő tanokat (természettan, fajtan, életrendtan, természetan, vegytan és növénytan), általános kór- és gyógytant, gyógyszerant és kórbonctant adott elő. A következő évben hosszan tartó súlyos testi-lelki túlterhelés következtében megbetegedett, aminek következtében tanári feladatainak csupán másfél évig tudott eleget tenni. Az 1865/66. tanévben a kormány, belátva, hogy kilenc tantárgyat egy tanár két nyelven előadni nem képes, Galambos Mártont csupán a kémia, az általános kór- és gyógytan, az elméleti és gyakorlati kórbonctan és a gyógyszerant előadásával bízta meg. A többi tantárgy előadását két tanársegédre ruházta át. Az 1852/53-as tanév óta Galambos Márton vezette be a kisebb háziállatok kórodáját is, ahol naponta rendes klinikai előadásokat tartott.

Galambos Márton tanárnak szájalmas sorsa volt. A teljesen szegény emberrel azt tettek, amit akartak; és ez könnyen sikerült, mert protektorai nem voltak.

Az állatorvosi tudomány területén ő volt az első, aki megállapította (1861), hogy a marhavész ragálya iránt a juhok és a kecskék is fogékonyak. Ezt oltási kísérletekkel is igazolta, s vizsgálatainak eredményét a *Gyógyászat* 1862. évfolyamában közzé is tette. *Gyógyszertan állatorvosok és mezei gazdák számára* című könyve 1871-ben jelent meg.

Elhalálózásával iskolánk, egyik legküzdelmesebb korszakában, a feladatát mindvégig határtalan buzgalommal és önfeláldozással teljesítő férfiúval lett szegényebb. Akkor távozott az élők sorából, amikor iskolánk fellendülésével bizonyára kevésbé megerőltető, nyugodtabb tanári működés várt volna reá.

Hosszú szenvedés után Pozsonyban, 1872. szeptember 5-én halt meg. Özvegyén kívül hat kiskorú árvát hagyott maga után.

Irodalom

- Magyary-Kossa Gyula: Galambos Márton életéhez. *Állatorvosi Lapok*, 1936. 59. 12. 182–185.
- Kotlán Sándor: *A magyar állatorvosképzés története 1787–1937. A M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Állatorvosi Osztálya alapításának 150-ik évfordulója alkalmából*. Pátria, Budapest, 1941. 210 p.
- Galambos Márton (1820–1872). In *Magyar agrártörténeti életrajzok*. A–H. Szerk.: Für Lajos–Pintér János. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, 1987. 605–607.